

Actuarissen hameren op meer ziekenhuiscapaciteit

ORANJESTAD — Een groep actuarissen (verzekeringswiskundigen) prijst het intensieve testbeleid van Aruba, maar spreekt zijn zorgen uit over de beheersbaarheid van het virus. Op grond van simulaties die een mogelijk verloop van het virus toont, concludeert de groep dat een Lombardije-scenario niet moet worden uitgesloten. Hun advies: blijven testen en verder voorbereid zijn op het zwartste scenario.

door onze verslaggever
Jan Jager

Kees van Heugten, Servaas Houben en Rob Smit, alle drie werkzaam als zelfstandig actuair vanuit Nederland en Smit vanuit Portugal, hameren vooral op het verder opschalen van de ziekenhuiscapaciteit. Daarnaast moet volgens hen zo snel mogelijk duidelijk worden wie allemaal wie kan besmetten om beter in kaart te brengen waarop Aruba zich moet voorbereiden in het geval het virus verder om zich heen slaat. Houben is op Curaçao werkzaam geweest bij verzekeraar Ennia. Daar verdiepte hij zich in het 'lang leef-risico' en concludeerde dat de pensioenvoorziening die gebaseerd is op een rekenrente van 4 procent niet bestendig is, omdat die zekerheid die een rekenrente impliceert volgens hem 'een illusie' is. Een parallel met het coronavirus is snel gelegd, dat eveneens een onvoorspelbaar gedrag vertoont en in die zin onvoorspelbaar is en daarmee dus een risico

vormt, aldus de actuarissen, die van het rekenen met onzekerheden hun vak hebben gemaakt. Van Heugten startte enkele maanden terug met het maken van een wiskundig simulatiemodel dat het gedrag van het virus kan nabootsen. Daarbij baseerde hij zich op reeds bestaande modellen die universiteiten gebruiken en online beschikbaar zijn. Het grote verschil met de bestaande modellen, waar op basis van een reproductiegeval voorspellingen worden gedaan over de ontwikkeling van het virus, is dat in het model dat Van Heugten, Houben en Smit gebruiken de natuurlijke grilligheid van het coronavirus is ingebouwd, stellen ze. Het reproductiegetal zegt volgens de actuarissen iets over de besmettingskans, maar niet over wat zich asymptomatisch onder de oppervlakte afspeelt. De groep sluit dan ook niet uit dat er naast de bijna 1000 geregistreerde coronagevallen op Aruba onbaar gedrag vertoont en in die zin onvoorspelbaar is en daarmee dus een risico

mensen kunnen besmetten en die mogelijkheid zit ook in het model ingebouwd. Daarmee toont het model ook uitschieters die de praktijk van Covid-19 kenmerkt, aldus de actuarissen. Die uitschieters zijn ook een gevolg van de karakteristiek dat één persoon plotse-ling heel veel anderen kan besmetten, waar dit bij een gewone griep vaak maar om één of twee personen gaat. Hoe dit precies gebeurt is volgens de actuarissen bekend, die benadrukken dat ze geen virologen zijn, maar zich puur baseren op numerieke data. Dit resulteert in lokale brandhaarden en het venijnige van Aruba is volgens deze deskundigen dat deze brandhaarden vanwege de schaal van het eiland onmogelijk zijn te isoleren en het ontstaan van een cluster al snel een landelijke uitbraak betekent. "Als er op Aruba lokale haarden ontstaan die elkaar snel weten te vinden, dan kan je best in een zwart scenario terecht komen en dat is ook een beetje waarvoor wij willen waarschuwen." Om het mogelijke verloop van een virusuitbraak te berekenen, stoppen Van Heugten, Smit en Houben allemaal parameters in het model zoals een kans dat iemand ziek wordt, hoe ziek (asymptomatisch, mild, ernstig), het aantal mensen dat hij/zij gaat besmetten, wat de leeftijd van deze mensen is, et cetera. Deze parameters liggen niet vast, maar kunnen worden gevarieerd. Daarnaast kunnen verschillende preventiescenario's worden ingevoerd van het houden van afstand tot een volledige lockdown. Telkens doorloopt één individuele fictieve persoon het model waarbij het model de parameters zelf kiest uit een soort 'grabbeltje'. Dit bootst de werkelijkheid volgens Smit het beste na. Door

telkens 're-runs' te draaien krijg je een grote variëteit in uitkomsten te zien. Zo berekenen de actuarissen dat als Aruba helemaal geen maatregelen zou treffen en het virus z'n vrije gang zou laten gaan, er een kans is dat er binnen een aantal maanden tijd 38.000 mensen besmet zouden raken waarvan er 6000 ernstig ziek worden. Bovendien zou uit hun berekeningen blijken dat na de tweede golf een derde en vierde golf kan komen.

Wet van de grote aantallen

"Het uitgangspunt moet zijn dat in welk scenario je ook terecht komt, je voorbereid moet zijn", concluderen de actuarissen. Hoe, dat is uiteraard aan het eiland zelf. "Je kan denken aan ziekenhuiscapaciteit en voor het geval de ziekenhuiscapaciteit wordt overschreden, kun je nu alvast nadenken over de vraag wie je in geval van ziekte wel of niet gaat helpen, afhankelijk van overlevingskansen. Wat in Lombardije (provincie van Italië) mede tot drama's heeft geleid is dat iedereen in ziekenhuizen werd geholpen, ook ouderen die eigenlijk helemaal niet meer te helpen waren. Daardoor konden relatief jonge mensen met een veel grotere kans op herstel niet geholpen worden", aldus Van Heugten, Houben en Smit. Een andere, specifieke, uitdaging is dat de 'wet van de grote aantallen' voor Aruba niet opgaat. Een lokale uitbraak is al snel een nationale crisis en kan niet gemiddeld worden over een groter land: een typisch eiland-dilemma. Dat geeft ook praktische problemen. "Mocht de capaciteit van het ziekenhuis overschreden worden, dan kan niet zomaar worden uitgeweken naar een ziekenhuis in de omgeving, waardoor Aruba veel kwetsbaarder is."

Scholen blijven dicht op Aruba: 'waar blijven de noodplannen'

Foto: Sharina Henriquez

ORANJESTAD — "Ik weet niet wat er in de twee weken dat de scholen langer dichtblijven, gaat gebeuren. Dus of ik wel online les ga krijgen. En als ik geen les krijg, hoe gaan ze de achterstand inhalen?", zegt wvo-leerling Ethan Croeze.

Dat schrijft Sharina Henriquez voor het *Caribisch Netwerk*. Arubaanse kinderen zouden op 20 augustus weer naar school mogen, maar dat is met twee weken uitgesteld. De tweede coronagolf treft het eiland vele malen harder dan de eerste golf, met inmiddels 924 actieve besmettingen van wie achttien in het ziekenhuis liggen. Leerlingen als Ethan, maar ook ouders en docenten zeggen de nieuwe maatregel te begrijpen. Maar vragen zich bezorgd af: hoe verder? "Zonder gezondheid heb je inderdaad niets, geen studie, geen toekomst", zegt Gerald Jonkhout, vader van twee schoolgaande tieners begrijpend. "Maar hoe worden de achterstanden opgevangen, hoe motiveer je de kinderen als ze zolang geen onderwijs krijgen." Jonkhout zegt dat tijdens de eerste coronagolf zijn kinderen amper les kregen of begeleiding. "De meeste leraren deden weinig of niets. Als ouder wil ik graag betrokken zijn, maar kom dan met initiatieven. De docenten zijn meer bezig met zichzelf en bezig op te komen voor hun rechten. Terwijl de kinderen in de steek worden gelaten,

vind ik." Digitaal onderwijs zou de oplossing zijn, zo stelde de Arubaanse Onderwijsminister Rudy Lampe aanvankelijk. "Het onderwijs kan niet zo blijven na de coronacrisis. Het moet gedigitaliseerd en gepersonaliseerd", aldus de minister in april. Maar nu zegt Glenda Hernandez, zij is als directeur sociale zaken door het crisisteam van de overheid voor onderwijszaken naar voren geschoven, dat niet alle scholen digitaal les kunnen gaan geven. "Want onze digitale infrastructuur kan dat niet aan en loopt dan vast." Daarbij gaat het crisisteam nu pas kijken naar oplossingen voor de gevolgen van de langere schoolsluiting. "We gaan met de vakbonden, schoolbesturen en ouders praten om te kijken wat de aandachtspunten zijn. En dan met een voorstel komen", zegt Hernandez over in het bijzonder de gevolgen voor de examensklassen die in oktober al hun eerste schoolexamen hebben.

Geen noodplannen "Nee, er zijn nog altijd geen plannen van aanpak. Wat als straks over twee weken

de scholen nog langer dicht moeten blijven? We moeten voor elk noodscenario een plan hebben. En een budget ervoor. Bij een calamiteit hoort een budget", zegt Josephine Albertus van lerarenbond Simar. De bond heeft sinds vorige week een meldlijn en heeft al tientallen klachten binnen van bezorgde leraren. "Er zijn publieke scholen die het schooljaar zijn begonnen met 50 procent minder budget. Leraren wordt gezegd dat ze zelf moeten betalen voor hun mondkapjes en handgels." Dus al zouden de scholen eerder opengaan, dan waren velen er toch niet klaar voor, volgens de vakbond. "Wasbakken die nog niet zijn gerepareerd, te kleine lokalen waar sociale afstand niet kan", vertelt Albertus. Het zijn zaken die de bond ook al in mei aankaarte. "De regering moet beter plannen en workshops geven aan alle scholen. Dat is de fout die bij de eerste golf is gemaakt, zo van: jullie docenten, *figure it out* met online scholing. Maar we zijn nog niet te laat en dit kan in deze twee extra weken nog gebeuren", aldus een mavodocent die anoniem wil blijven.

Voor alle vragen en verzoeken om informatie, bel naar 582-4333

Amigoe di Aruba

Samenwerking G8 Caribische eilanden

PHILIPSBURG — Acht eilanden in het Caribisch gebied, waaronder Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius, hebben zich verenigd en gaan samenwerken op het gebied van toeristische marketingstrategie. De andere eilanden zijn Nevis, Saint Kitts, Saint Martin, Anguilla en Saint Barths.

De Caribische groep noemt zich de G8. Zij willen samen-

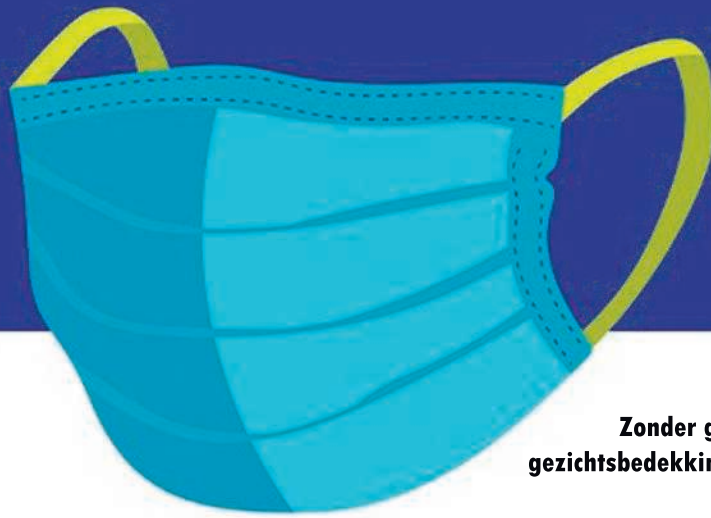
werken om zo de toeristische markt te versterken en nieu-

we reismogelijkheden en reisroutes voor consumenten te creëren.

De samenwerking heeft een video opgeleverd waarin hoogtepunten van de acht eilanden worden getoond en duidelijk wordt waarin

de eilanden van elkaar verschillen. De twee minuten durende video is sinds kort op sociale media te zien. De onderliggende boodschap is dat er geen betere plek is dan het Caribisch gebied voor reizigers die klaar zijn om eropuit te trekken.

GEZICHTSMASKERS VEREIST

Zonder gezichtsmasker wordt u niet geholpen. Soffen gezichtsbedekkingen die uw neus en mond bedekken, zijn acceptabel.

HET HOUDT ONS ALLEMAAL VEILIG!

Met de gezondheid en veiligheid van onze gasten en medewerkers als prioriteit, wordt aan klanten en bezoekers aangeraden om een gezichtsmasker te dragen.

Bedankt voor uw respect en medewerking,

PEST BUSTERS
SOLUTIONS
PEST CONTROL SERVICES
561 9900

THE SPECIALISTS
vision & hearing
Monday - Friday: 9:00am - 6:00pm
Saturday: 9:00am - 5:00pm
Sunday: Closed
Caya Betico Croes 222
Oranjestad, Aruba
(297) 582-4719
(297) 737-4747
Our Mission is still your Vision.

Directie Financiën
Anuncio Importante
Directie Financiën maakt hierbij bekend dat zij gesloten zal zijn voor het publiek op woensdag 19 augustus 2020 en donderdag 20 augustus 2020 wegens preventieve ontsmetting i.v.m. COVID-19.
Op vrijdag 21 augustus 2020 zijn wij geopend voor het publiek vanaf 7:45 am – 12:00 pm en 1:15 pm – 4:30 pm.
Wij danken u voor uw begrip in deze.
Directeur Directie Financiën